

ōs  
 capillus  
 frōns  
 gena  
 cerebrum  
 labrum  
 lingua  
 pectus  
 cor  
 sanguis  
 vēna  
 color  
 iecur  
 venter  
 viscera  
 medicus  
 pōculum  
 culter  
 hūmānus  
 stultus  
 ruber  
 sānus  
 aeger  
 noster  
 bene  
 male  
 fluere  
 sārāre  
 sedēre  
 stāre  
 tangere  
 arcessere  
 iubēre  
 revenīre  
 aegrōtāre  
 dīcere  
 spectāre  
 dolēre  
 appōnere  
 sentīre  
 horrēre  
 palpitāre  
 putāre  
 gaudēre  
 dētergēre  
 posse  
 modo  
 super  
 infrā  
 dē  
 atque  
 nec

### PENSVM A

Membra corpor- hūmānī sunt duo brachia et duo crūr-. In corpor- hūmānō ūn- caput est, nōn duo capit-. In capit- sunt duae aur- et ūn- ōs. In ōr- sunt dent-. In pector- ūn- cor et duo pulmōn- sunt.

Medicus Quīnt- super lectum iac- videt; medicus puer- dorm- videt. Medicus: "Quīnt- dorm-." Medicus 'Quīnt- dorm-' dīcit. Medicus puer- linguam ostend- iubet, et 'lingu- eius rubr- es-' dīcit. Puer dīcit 'ped- et caput dol-.' Medicus Aemili- pōculum ten- iubet. Syra Quīnt- spīr- nōn audit, itaque Syra e- mortu- es- putat. Sed Quīnt- vīv-. Māter fili- vīv- gaudet. Necesse est puer- aegr- dorm-.

### PENSVM B

— hūmānum habet quattuor —: duo — et duo —. In brachiīs duae — sunt, in crūrībus duo —. Super collum est —. In capite sunt duo oculī, duae —, ūnus nāsus, ūnum —. In ōre sunt dentēs et —. Sub collō est —. In pectore sunt pulmōnēs et —. In corde et in vēnīs — est. Sanguis per — ad cor —.

Aemilia apud lectum Quīntī —, Syra apud lectum —. Quīntus nōn —, sed aeger est. Syrus medicum ex oppidō —. Medicus digitum ad pedem puerī —: medicus pedem eius —. Quīntus, quī digitum medicī in pede —: "Ei! Pēs —!"

### PENSVM C

Quae sunt membra corporis hūmānī?

Ubi est cerebrum?

Quid est in pectore?

Ubi est venter?

Cūr Quīntus cibum sūmere nōn potest?

Estne Quīntus sōlus in cubiculō suō?

Unde medicus arcessitur?

Quid videt medicus in ōre Quīntī?

Quid Quīntus in brachiō sentit?

Cūr Syra Quīntum mortuum esse putat?

*Lectiō secunda (versūs 56–108)***Exercitium 4***Exempla:*

Dominus servō imperāvit ut tacēret et audiret, tum eum monuit ut labōrāret nēve quiēsceret: ut industrius esset.

Dominus servīs imperāvit ut tacērent et audirent, tum eōs monuit ut labōrarent nēve quiēscerent: ut industrii essent.

Dominus imperāvit ut servus improbus vocārētur, prehenderētur, tenērētur, pūnirētur.

Dominus imperāvit ut servī improbī vocārentur, prehenderentur, tenērentur, pūnirentur.

1. Iēsūs virō claudō imperāvit ut surg\_\_\_\_\_ et ambul\_\_\_\_\_.
2. Medicus Quīntō imperāvit ut ōs aper\_\_\_\_\_ et linguam ostend\_\_\_\_\_.
3. Dux mīlītēs monuit ut fortiter pugn\_\_\_\_\_ nēve hostēs tim\_\_\_\_\_.
4. Mīnōs postulāvit ut Athēniēnsēs ad Mīnōtaurum mitt\_\_\_\_\_.
5. Ariadna Thēseum monuit ut cav\_\_\_\_\_ nē ā mōnstrō occid\_\_\_\_\_.
6. Thēseus Ariadnam ōrāvit ut sē ante iānuam opper\_\_\_\_\_.
7. Mīnōs imperāvit ut Daedalus in labyrinthum inclūd\_\_\_\_\_.
8. Chrīstus efficere poterat ut hominēs caeci vid\_\_\_\_\_, surdī aud\_\_\_\_\_, mūtī loqu\_\_\_\_\_, atque ut aegrī sānī es\_\_\_\_\_.

**Exercitium 5**

1. Mēdus Lūdiam \_\_\_\_\_ [= ōrat] ut aliquid sibi legat.
2. Lūdīa librum \_\_\_\_\_ [= aperit] et legit dē Iaīrō, \_\_\_\_\_ Iūdaeōrum, cuius filiam mortuam Iēsūs \_\_\_\_\_ [= excitāvit].
3. Mēdus: “\_\_\_\_\_ deōs immortalēs! Deus tuus māximam \_\_\_\_\_ habēre vidētur!”
4. Trēs diī ūniversum \_\_\_\_\_ inter sē dīvisisse dīcuntur.
5. Iuppiter deus māximus \_\_\_\_\_ [= exīstimātur].
6. Plūtō \_\_\_\_\_ [= rēx est] apud \_\_\_\_\_, ubi \_\_\_\_\_ mortuōrum velut umbrae \_\_\_\_\_ dīcuntur.
7. Quārtā \_\_\_\_\_ noctis discipulī, quī in \_\_\_\_\_ [= parvā nāve] erant, Iēsum super mare ambulāntem vīdērunt.
8. Discipulīs turbātīs Chrīstus “\_\_\_\_\_ estōte!” ait.
9. Incipiēns mergī Petrus clāmāvit: “Domine, \_\_\_\_\_ mē fac!”
10. Paulō post ventus \_\_\_\_\_.

*Lectiō II*

-ret -rent  
-rētur -rentur

- [1] -āret -ārent  
-ārētur -ārentur
- [2] -ēret -ērent  
-ērētur -ērentur
- [3] -eret -erent  
-erētur -erentur
- [4] -īret -īrent  
-īrētur -īrentur  
esset essent

anima  
cessāre  
cōnstāre  
ēvolvere  
habērī  
Īnferī  
mundus  
nāvicula  
per  
potestās  
prīnceps  
rēgnāre  
rogāre  
salvus  
suscitāre  
versārī  
vigilia

**Exercitium 6**

1. Cūr Mēdus Lȳdiae libellum reddit neque ipse legit? ...
2. Quid Iēsūs virō claudō imperāvit? ...
3. Quid Iaīrus rogāvit Iēsum? ...
4. Quid fēcit Iēsūs in domō Iaīrī? ...
5. Potestne Iuppiter hominēs mortuōs suscitāre? ...
6. Quī diī mundum inter sē dīvisērunt? ...
7. Quis deus rēx maris est? ...
8. Quis apud Īnferōs rēgnat? ...
9. Quōmodo Iēsūs ad nāviculam discipulōrum vēnit? ...
10. Cūr turbātī sunt quī in nāviculā erant? ...
11. Quid Iēsūs Petrum facere iussit? ...
12. Num Petrus mersus est? ...
13. Quid dīxērunt discipulī postquam Iēsūs in nāviculam ascendit? ...

*Lēctiō III**Lēctiō tertia (versūs 109–189)***Exercitium 7***Exempla:*

- [1, 2, 4]  
 -rem -rēmus  
 -rēs -rētis  
 -ret -rent
- [3]  
 -erem -erēmus  
 -erēs -erētis  
 -eret -erent
- [1, 2, 4]  
 -rer -rēmur  
 -rēris -rēminī  
 -rētur -rentur
- [3]  
 -erer -erēmur  
 -erēris -erēminī  
 -eret -erent
- essem essēmus  
 essēs essētis  
 esset essent

Māter filiam monuit ut cavēret nē in fluvium caderet ac mergeretur; nec opus erat monēre filiōs ut cavērent nē in fluvium caderent ac mergerentur.

Filia: “Māter mē monuit ut cavērem nē in fluvium caderem ac mergerer; sed cūr nōn monuit vōs, puerī, ut cavēretis nē in fluvium caderētis ac mergerēmini?”

Filiī: “Māter tē monuit ut cavērēs nē in fluvium caderēs ac mergerēris, quia cauta nōn es; nec vērō opus erat nōs monēre ut cavērēmus nē in fluvium caderēmus ac mergerēmur.”

1. Mēdus: “Dominus ā mē postulābat ut semper industrius es \_\_\_\_.”
2. Lȳdia: “Amīcae meae mē ōrābant ut Rōmae sēcum manē \_\_\_\_, sed tū mihi persuāsistī ut tēcum venī \_\_\_\_.”
3. Mēdus: “Gaudeō quod amīcae tuae tibi persuādēre nōn potuerunt ut Rōmae manē \_\_\_\_ nēve mēcum venī \_\_\_\_.”
4. Iūlius: “Nōnne vōs monueram, filiī, nē arborem ascend \_\_\_\_?”
5. Quīntus: “Certē nōs monuerās ut cautī es \_\_\_\_ nēve arborem ascend \_\_\_\_,” sed Mārcus mihi persuāsīt ut arborem ascend \_\_\_\_.”
6. Iūlius: “Quōmodo Mārcus tibi persuādēre potuit ut arborem ascend \_\_\_\_, sī ego tē monueram ut cautus es \_\_\_\_ nēve id fac \_\_\_\_?”
7. Lȳdia: “Laetāminī, nautae! Chrīstus cūrāvit ut vōs salvī es \_\_\_\_ atque ē māximō periculō servā \_\_\_\_.”

8. Nauta: “Fortasse Christus cūrāvit ut tū servā \_\_\_\_\_, at certē Neptūnus cūrāvit ut ego servā \_\_\_\_\_!”
9. Lȳdia: “Christus cūrāvit ut nōs omnēs servā \_\_\_\_\_.”

### Exercitium 8

#### Exempla:

- Quārē Mēdus Rōmam venit? Rōmam venit ut amīcam suam videat [= ...quia amīcam suam vidēre vult].
- Quārē Mēdus fugit? Mēdus fugit nē serviāt [= ...quia servīre nōn vult].
- Quārē Mēdus Rōmam vēnit? Rōmam vēnit ut amīcam suam vidēret [= ...quia amīcam suam vidēre volēbat].
- Quārē Mēdus fūgit? Mēdus fūgit nē servīret [= ...quia servīre nōlēbat].
- Magister calamum prōmit \_\_\_ scrib\_\_\_ [= quia scribere vult].
  - Mercātōrēs mercēs vēndunt \_\_\_ pecūniam faci\_\_\_ [= quia pecūniam facere volunt].
  - Pāstor umbram petit \_\_\_ in sōle ambul\_\_\_ [= quia in sōle ambulāre nōn vult].
  - Hominēs vestīmenta gerunt \_\_\_ frīg\_\_\_ [= quia frīgēre nōlunt].
  - Ariadna Thēseō filum dedit \_\_\_ eum serv\_\_\_ [= quia eum servāre volēbat].
  - Daedalus ālās cōnfēcit \_\_\_ ē labyrinthō ēvol\_\_\_ [= quia ē labyrinthō ēvolāre volēbat].
  - Lȳdia oculōs clausit \_\_\_ fulgura vid\_\_\_ [= quia fulgura vidēre nōlēbat].
  - Multi hominēs aegrī ad Iēsum conveniēbant \_\_\_ ab eō sān\_\_\_ [= quia ab eō sānārī volēbant]

### Exercitium 9

- Discipulī (ad Iēsum): “Domine, \_\_\_\_\_ [= salvōs fac] nōs! \_\_\_\_\_!”
- Iēsūs ventīs imperāvit et facta est \_\_\_\_\_ [< tranquillus] magna.
- Nōn solum tempestātēs, sed multa alia \_\_\_\_\_ nautīs \_\_\_\_\_.
- \_\_\_\_\_ maritimī nāvēs persequuntur ut mercēs rapiant.
- Nūllum mare \_\_\_\_\_ est ā praedōnibus.
- Scylla dīcitur saxum \_\_\_\_\_ [< perīculum] quō nāvēs franguntur.
- \_\_\_\_\_ est locus quō nāvēs flūctibus vorantur.
- Difficile est omnia maris perīcula \_\_\_\_\_.
- Mēdus \_\_\_\_\_ sē salvum in Graeciam perventūrum esse.
- Is enim in Graeciā liber vīvere \_\_\_\_\_ quam in Italiā dominō sevērō \_\_\_\_\_; itaque cupidus est in Graeciam \_\_\_\_\_ [< ire].

coniunctivus post  
ut, nē *fināle*  
(< finis : id quod  
petitur)

admīrārī  
attentus  
eundī  
impēdēre  
mālle mālo māvult  
pecūlium  
perīculōsus  
perīculum  
perīre  
persuādēre  
pervenīre  
potius  
praedō  
salvāre  
servīre  
spērāre  
tranquillitās

tūtus  
vītāre  
vorāgō

11. Gubernātor dicit 'sē morī \_\_\_\_\_ quam servīre': "Ego morī \_\_\_\_\_ quam servīre."
12. Intrā sex vel \_\_\_\_\_ octō diēs amīcī nostrī in Graeciam \_\_\_\_\_.
13. Haud facile fuit Lȳdiae \_\_\_\_\_ ut Rōmā proficīscerētur.
14. Gubernātor pulchritūdinem ānulī \_\_\_\_\_ [= mīrātur].
15. Discipulus \_\_\_\_\_ est quī studiōsē audit.
16. \_\_\_\_\_ est pecūnia dominī quae servō datur.

### Exercitium 10

1. Quem gubernātor putat potestātem maris habēre? ...
2. Iamne nāvis extrā perīculum est? ...
3. Quārē praedōnēs maritimī nāvēs persequuntur? ...
4. Quae perīcula in fretō Siculō nautīs impendent? ...
5. Cūr Mēdus in Graeciā vīvere māvult quam in Italiā? ...
6. Cui dominō Mēdus serviēbat? ...
7. Quid dominus Rōmānus ā Mēdō postulābat? ...
8. Quārē Mēdus ē villā dominī Rōmam fūgit? ...
9. Quōmodo Mēdus Lȳdiae persuāsīt ut sēcum venīret? ...
10. Quid Lȳdia gubernātōrī ostendīt? ...
11. Cūr gubernātor Mēdum ānulum ēmisit mīrātur? ...
12. Cūr Mēdus rubet neque respondet? ...

Lēctiō grammatica

Lēctiō grammatica (versūs 190–232)

coniūctīvus imper-  
fectī

### Exercitium 11

Āctīvum

1. *Amā|bat* est indicātīvus imperfectī; *amā|ret* nōn indicātīvus, sed \_\_\_\_\_ imperfectī est.
2. *Tacē|bat*, *leg|ēbat*, *dormi|ēbat* est indicātīvus imperfectī: *tacē|ret*, *leg|eret*, *dormi|ret* \_\_\_\_\_ est.
3. Coniūctīvus imperfectī: singulāris: pers. 1 -*rem*, 2 -\_\_\_\_\_, 3 -\_\_\_\_\_; plūrālis: 1 -\_\_\_\_\_, 2 -\_\_\_\_\_, 3 -\_\_\_\_\_.

āct.

	sing.	plūr.
[1,2,4]	- <i>rem</i>	- <i>rēmus</i>
	- <i>rēs</i>	- <i>rētis</i>
	- <i>ret</i>	- <i>rent</i>
[3]	- <i>erem</i>	- <i>erēmus</i>
	- <i>erēs</i>	- <i>erētis</i>
	- <i>eret</i>	- <i>erent</i>

- |            | Sing.             | Plūr.             | Sing.             | Plūr.             |
|------------|-------------------|-------------------|-------------------|-------------------|
| 4. Pers. 1 | <i>vocā</i> _____ | <i>vocā</i> _____ | <i>vidē</i> _____ | <i>vidē</i> _____ |
| 5. Pers. 2 | <i>vocā</i> _____ | <i>vocā</i> _____ | <i>vidē</i> _____ | <i>vidē</i> _____ |
| 6. Pers. 3 | <i>vocā</i> _____ | <i>vocā</i> _____ | <i>vidē</i> _____ | <i>vidē</i> _____ |
| 7. Pers. 1 | <i>dūc</i> _____  | <i>dūc</i> _____  | <i>audī</i> _____ | <i>audī</i> _____ |
| 8. Pers. 2 | <i>dūc</i> _____  | <i>dūc</i> _____  | <i>audī</i> _____ | <i>audī</i> _____ |
| 9. Pers. 3 | <i>dūc</i> _____  | <i>dūc</i> _____  | <i>audī</i> _____ | <i>audī</i> _____ |
10. Coniūctīvus imperfectī verbī *esse*: singulāris: pers. 1 *essem*, 2 *es*\_\_\_\_\_, 3. *es*\_\_\_\_\_; plūrālis: pers. 1 *es*\_\_\_\_\_, 2 *es*\_\_\_\_\_, 3 *es*\_\_\_\_\_.

## Passivum

8. *Amā|bātur* est indicātīvus imperfectī passivī; *amā|rētur* \_\_\_\_\_ imperfectī passivī est.
9. *Tenē|bātur*; *leg|ēbātur*; *pūnī|ēbātur* est indicātīvus imperfectī passivī; *tenē|rētur*; *leg|erētur*; *pūnī|rētur* \_\_\_\_\_ est.
10. Coniūctīvus imperfectī passivī: singulāris: pers. 1 -*rer*, 2 - \_\_\_\_\_, 3 - \_\_\_\_\_; plūrālis: pers. 1 - \_\_\_\_\_, 2 - \_\_\_\_\_, 3 - \_\_\_\_\_.
- |             | Sing.             | Plūr.             | Sing.             | Plūr.             |
|-------------|-------------------|-------------------|-------------------|-------------------|
| 11. Pers. 1 | <i>vocā</i> _____ | <i>vocā</i> _____ | <i>vidē</i> _____ | <i>vidē</i> _____ |
| 12. Pers. 2 | <i>vocā</i> _____ | <i>vocā</i> _____ | <i>vidē</i> _____ | <i>vidē</i> _____ |
| 13. Pers. 3 | <i>vocā</i> _____ | <i>vocā</i> _____ | <i>vidē</i> _____ | <i>vidē</i> _____ |
| 14. Pers. 1 | <i>dūc</i> _____  | <i>dūc</i> _____  | <i>audī</i> _____ | <i>audī</i> _____ |
| 15. Pers. 2 | <i>dūc</i> _____  | <i>dūc</i> _____  | <i>audī</i> _____ | <i>audī</i> _____ |
| 16. Pers. 3 | <i>dūc</i> _____  | <i>dūc</i> _____  | <i>audī</i> _____ | <i>audī</i> _____ |

## Exercitium 12

- discere*, \_\_\_\_\_ *isse*
- dīvidere*, \_\_\_\_\_ *isse*, \_\_\_\_\_ *um esse*
- ēicere*, *ē* \_\_\_\_\_ *isse*, *ē* \_\_\_\_\_ *um esse*
- morī*, \_\_\_\_\_ *um esse*
- nāscī*, \_\_\_\_\_ *um esse*
- persuādēre*, *per* \_\_\_\_\_ *isse*
- prōmere*, \_\_\_\_\_ *isse*, \_\_\_\_\_ *um esse*
- surgere*, \_\_\_\_\_ *isse*
- vīvere*, \_\_\_\_\_ *isse*

pass.

	sing.	plūr.
[1,2,4]	- <i>rer</i>	- <i>rēmur</i>
	- <i>rēris</i>	- <i>rēminī</i>
	- <i>rētur</i>	- <i>rentur</i>
[3]	- <i>erer</i>	- <i>erēmur</i>
	- <i>erēris</i>	- <i>erēminī</i>
	- <i>erētur</i>	- <i>erentur</i>

*ē-iciō -iunt*  
*morior -iuntur*